

Περιοδικὰ Ἀνάλεκτα

Early Christianity (τόμος 5, τεῦχος 2/2014)

Στὴν πρώτη μελέτη τοῦ τρέχοντος τεύχους οἱ Hans Förster καὶ Patrick Sängler ἐξετάζουν τὸ σημασιολογικὸ περιεχόμενον τῆς λέξης «πολίτευμα», ἡ ὁποία εἶναι ἅπαξ λεγόμενον στὴν Καινὴ Διαθήκη καὶ ἀπαντᾷ μόνο στὴν πρὸς Φιλιππισίους ἐπιστολή. Οἱ συγγραφεῖς ὑποστηρίζουν ὅτι ἐσκεμμένα ὁ Παῦλος ἀφήνει τὸ νόημα τῆς λέξης ἀνοικτὸ ἐδῶ, ἐπειδὴ θέλει οἱ ἀναγνώστες του νὰ κατανοήσουν τὸ μήνυμα πὺρ θέλει νὰ τοὺς μεταφέρει.

Στὴν ἐπόμενη μελέτη ὁ L.R. Zelyck ἐπανεξετάζει τὴ χρονολόγηση τοῦ P.Οxy 840, ὁ ὁποῖος διασώζει τὸν διάλογο τοῦ Λευὶ καὶ τοῦ Σωτήρα («Recontextualizing Papyrus Oxyrhynchus 840»). Ὁ συγγραφέας ἀπορρίπτει τὴν παραδοσιακὴ χρονολόγηση καὶ ὑποστηρίζει ὅτι ὁ πάπυρος ἀντικατοπτρίζει τὴ συζήτηση μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ χριστιανῶν γιὰ τὸ βάπτισμα καὶ πρέπει νὰ χρονολογηθεῖ μεταξὺ 2^{ου} καὶ 4^{ου} αἰ.

Ὁ J.R. Combs, στὴ συνέχεια, συζητᾷ τὴ γνωστὴ ἀφήγηση τοῦ ὀμιλοῦντα Σταυροῦ στὸ ἀπόκρυφο εὐαγγέλιον τοῦ Πέτρου («A Walking, Talking Cross: The Polymorphic Christology of the Gospel of Peter»). Ὁ συγγραφέας θεωρεῖ ὅτι πρόκειται γιὰ ἐμφάνιση τοῦ ἀναστημένου Κυρίου καὶ ὅτι πρέπει νὰ συνδεθεῖ μὲ ἀνάλογες ἰουδαϊκὲς καὶ ἐθνικὲς ἀφηγήσεις, ὅπου οἱ θεοὶ κάνουν αἰσθητὴ τὴν παρουσία τους μέσῳ ὀμιλούντων δένδρων. Καθὼς στὴν περίπτωση τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Πέτρου ὁ Σταυρὸς ἐμφανίζεται μαζὶ μὲ τὸν Ἀναστημένο Κύριον ὁ συγγραφέας ὑποστηρίζει ὅτι τὸ συγκεκριμένο ἐξωκανονικὸ κείμενον διασώζει μίαν πολύμορφον Χριστολογία.

Ἀκολουθεῖ ἡ μελέτη τοῦ T. Nicklas σχετικά μὲ τὴ σημασία τῶν ἀποκρύφων κειμένων στὴν κατανόηση τῆς ἱστορίας διαμόρφωσης τοῦ κανόνα τῆς Καινῆς Διαθήκης («Christian Apocrypha and the Development of the Christian Canon»). Ὁ συγγραφέας ὑποστηρίζει ὅτι προκειμένου νὰ ἐκτιμηθεῖ ἡ ἀξία τῶν ἀποκρύφων ὡς πηγῶν τῆς ἱστορίας τοῦ κανόνα, θὰ πρέπει νὰ ἀποδευθεῖ ἡ κανονικότητά τους ἀπὸ τὴ σημασία καὶ τὴν αὐθεντία τους.

Zeitschrift für die neutestamentliche Wissenschaft (τόμος 105, τεῦχος 2/2014)

Στὴν πρώτη μελέτη τοῦ τρέχοντος τεύχους ὁ Cilliers Breytenbach ἐξετάζει τὶς προρρήσεις τοῦ Ἰησοῦ γιὰ τὸ πάθος του («Narrating the Death of Jesus in Mark: Utterances of the Main Character, Jesus») καὶ διαπιστώνει ὅτι ἡ νοηματοδότηση τοῦ θανάτου σὲ αὐτὲς τὶς ἀφηγήσεις διαφέρει ἀπὸ τὴ γνωστὴ προπαυλεια κατανόηση τοῦ πάθους ὡς ἡ παράδοση τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ γιὰ τὶς ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώ-

πων. Ὁ Simon J. Joseph, στὴ συνέχεια («“For Heaven and Earth to Pass Away” Reexamining Q 16,16-18, Eschatology, and the Law»), ἐξετάζει ἐκ νέου τὸ ἐρμηνευτικὸ πρόβλημα τῆς σχέσης τῆς Πηγῆς τῶν Λογίων καὶ τοῦ Νόμου. Ἐχοντας ὡς σημεῖο ἀφετηρίας τὸ Q 16, 16-18 ὁ συγγραφέας καταλήγει ὅτι αὐτὴ ἡ σύνθετη ἐνόητα ἀντικατοπτρίζει μία ὑψηλὴ ἐσχατολογία, ἡ ὁποία προϋποθέτει μία νέα δημιουργία καὶ μία νέα ἐρμηνεία τοῦ Νόμου.

Ἀκολουθεῖ ἡ μελέτη τοῦ Hans Förster σχετικά μὲ τὴν ἐκδίωξη τῶν Ἀκύλα καὶ Πρίσκιλλας ἀπὸ τὴ Ρώμη, γιὰ τὴν ὁποία γίνεται λόγος στὸ Πράξ. 18, 2 («Der Aufenthalt von Priska und Aquila in Ephesus und die juristischen Rahmenbedingungen ihrer Rückkehr nach Rom»). Στριζόμενος σὲ ρωμαϊκὲς νομικὲς πηγὲς ὁ συγγραφέας ὑποστηρίζει ὅτι εἶναι πιθανὸ τὸ ζευγάρι νὰ γύρισε νωρίτερα στὴ Ρώμη, ἀπὸ ὅ,τι συνήθως εἰκάζεται, προφανῶς ἀμέσως μετὰ τὴν κατάπαυση τῆς ταραχῆς στὴν πρωτεύουσα. Τέλος, προτείνει τρόπους ἀξιοποίησης τῶν χαιρετισμῶν τοῦ Ρωμ. 16, προκειμένου νὰ διαπιστωθεῖ ἡ δημογραφικὴ φυσιογνωμία τῆς ἐκκλησίας τῆς Ῥώμης.

Στὴν ἐπόμενη μελέτη ἡ Gudrun Holtz συζητᾷ ἐκ νέου τὰ τρία μοντέλα σχέσης μεταξὺ Παύλου καὶ Φίλωνα, τὰ ὁποῖα ἔχουν προταθεῖ στὴν ἔρευνα («Von Alexandrien nach Jerusalem. Überlegungen zur Vermittlung philonischalexandrinischer Tradition an Paulus»). Ὁ συγγραφέας υἰοθετεῖ τὴν ὑπόθεση ὅτι ὁ Παῦλος εἶχε πρόσβαση μὲ κάποιον τρόπο στὸ ἔργο τοῦ Φίλωνα, πιθανὸν στίς ἑλληνόφωνες συναγωγὰς τῆς Ἱερουσαλήμ πρὶν τὴν μεταστροφή του ἢ ἀργότερα στὴν Ἀντιόχεια μέσω τοῦ Βαρνάβα.

Ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου τῆς *Διδαχῆς τῶν Ἀποστόλων* ἀποτελεῖ τὸ θέμα τῆς μελέτης τοῦ Dietrich-Alex Koch, πὸ ἀκολουθεῖ («Die Debatte über den Titel der “Didache”. Eine Schrift, zwei Überschriften?»). Ὁ συγγραφέας ὑποστηρίζει ὅτι τὸ κείμενο πὸ συνήθως θεωρεῖται ὁ ἐκτενέστερος τίτλος τοῦ βιβλίου στὸ χειρόγραφο H 54, οὐσιαστικὰ εἶναι ἡ εἰσαγωγή στὴ «Διδασκαλία περὶ τῶν δύο ὁδῶν», ἡ ὁποία μαζί μὲ τὸ 6, 1 ἀποτελοῦν τὸ πλαίσιο τῆς κατήχησης γιὰ τὸ χριστιανικὸ βάπτισμα πὸ παρατίθεται στὰ πρῶτα κεφάλαια τοῦ βιβλίου. Τὸ τρέχον τεῦχος συμπληρώνεται μὲ δύο σύντομες μελέτες, τοῦ Tjitze Baarda σχετικά μὲ τὴν πιθανὴ μορφή τοῦ Λκ 17, 21 στὸ Διατεσσάρων τοῦ Ἐφραὶμ («Luke 17,21 in Ephraems Diatessaron. A Short Note») καὶ τοῦ Alexander Weiß σχετικά μὲ τὴ σημασία τῆς λέξης «ἱλαστήριον» μὲ βάση ἐπιγραφικὲς μαρτυρίες («Christus Jesus als Weihegeschenk oder Sühnemal? Anmerkungen zu einer neueren Deutung von hilasterion (Rom 3,25) samt einer Liste der epigraphischen Belege»).

Zeitschrift für Theologie und Kirche (τόμος 111, τεῦχος 3/2014)

Ὁ Konrad Schmidt στὴν πρώτη μελέτη τοῦ τεύχους παρουσιάζει τὶς νέες ἐξελίξεις στὴν ἔρευνα τῆς ἱστορίας σύνταξης τῆς Πεντατεύχου («Der Pentateuch und seine Theologiegeschichte») καὶ καταλήγει σὲ συμπεράσματα ὅσον ἀφορᾷ στὴ σημασία πὸ ἔχουν τὰ νέα πορίσματα γιὰ τὴν κατανόηση τῆς θεολογίας τῆς Πα-

λαιᾶς Διαθήκης. Στὴ συνέχεια, ὁ Otfried Hofius ἐρμηνεύει τὸν στίχο Β΄ Κορ 5, 7 καὶ προτείνει μίαν νέα μετάφραση («“Wandeln im Glauben«→»Wandeln im Schauen“? Zum Problem der Übersetzung und Auslegung von 2Kor 5,7»). Ἀκολουθεῖ ἡ μελέτη τοῦ Dirk Fleischer ὁ ὁποῖος συζητᾷ τὴ στροφή τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας κατὰ τὸν 19^ο αἰ. σὲ περισσότερο θεωρητικὲς ἀναλύσεις, οἱ ὁποῖες τελικὰ ὁδήγησαν στὴ μετάβαση στὸν ἱστορικισμό («Identität und historischer Blick. Zur Position der Kirchengeschichtsschreibung in der Spätaufklärung»).

Στὴν ἐπόμενη μελέτη ὁ Hartmut von Sass συζητᾷ τὴν πρόσληψη τῶν θέσεων τοῦ Karl Barth γιὰ μετὰ τὴν μεταφυσικὴ ἀπὸ τὸν Eberhard Jüngel («Nachmetaphysische Dreifaltigkeit. Barth, Jüngel und die Transformation der Trinitätslehre»). Στὸ πρῶτο μέρος παρουσιάζει τὴ μετάβαση πρὸς μίαν κατανόηση μέσα ἀπὸ ἐρμηνευτικὲς διαδικασίες, στὸ δεῦτερο μέρος συζητᾷ τὸ κύριο ἐπιχείρημα τοῦ Barth στὴν ἀρχὴ τῆς Δογματικῆς του, ἐνῶ στὸ τρίτο ἐξετάζει τὸ πῶς τελικὰ ἡ σκέψη τοῦ Barth μεταμορφώνεται μέσα στὴν τριαδολογικὴ θεολογία τοῦ Jüngel. Στὴν τελευταία μελέτη τοῦ τρέχοντος τεύχους ὁ Bernhard Dressler συζητᾷ κριτικὰ τὴ λεγόμενη στοὺς γερμανικοὺς κυρίως κύκλους «παιδικὴ καὶ νεανικὴ θεολογία» («Zur Kritik der “Kinder- und Jugendtheologie”»). Ὁ συγγραφέας θεωρεῖ πῶς αὐτὲς οἱ κατηγορίες φαίνεται νὰ ἀγνοοῦν τὴ διάκριση μεταξὺ θρησκείας καὶ θεολογίας στὸ πλαίσιο τῆς θρησκευτικῆς ἐκπαίδευσης ἀπὸ τὴ μία καὶ τῆς ἀντίληψης περὶ θεολογίας γιὰ παιδιὰ καὶ ἐνήλικες ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ἐπιπλέον ὑποστηρίζει ὅτι αὐτὲς οὐσιαστικὰ δὲν ἀπαντοῦν στὰ παλαιότερα ζητήματα τῆς διδακτικῆς τῆς θρησκείας.

Berliner Theologische Zeitschrift (τόμος 13, τεῦχος 1/2014)

Τὸ τρέχον τεῦχος τοῦ δέκατου τρίτου τόμου τοῦ περιοδικοῦ φιλοξενεῖ μελέτες σχετικὲς μὲ τὶς μεσσιανικὲς προσδοκίες τοῦ ἀρχαίου Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ ἀρχέγονου Χριστιανισμοῦ. Στὴν πρώτη μελέτη ὁ John Collins παρουσιάζει τὴν ἐξέλιξη αὐτῶν τῶν μεσσιανικῶν προσδοκιῶν στὸν ἀρχαῖο Ἰουδαϊσμό, ξεκινώντας ἀπὸ προαιχμαλωσιακὰ κείμενα καὶ φτάνοντας μέχρι τὰ κείμενα τοῦ Κουμράν καὶ τοῦ Ἰωσήπου («The Messiah in Ancient Judaism»). Ὁ Daniel Boyarin, στὴ συνέχεια («Der Menschensohn in 1. Henoch und 4. Esra. Andere jüdische Messiasse im 1. Jahrhundert»), συζητᾷ τὸ πρόσωπο τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ἀνθρώπου, ὅπως αὐτὸ περιγράφεται στὸ Δαν. 7, στὸ Α΄ Ἐνώχ καὶ στὸ Δ΄ Ἐσδρα. Ὁ συγγραφέας ὑποστηρίζει ὅτι πρόκειται γιὰ μεσσιανικὴ μορφή καὶ ὅτι οἱ σύγχρονοι τοῦ Ἰησοῦ περιέμεναν ἕναν τέτοιο Μεσσία, ὁ ὁποῖος νὰ συνδυάζει θεϊκὰ καὶ ἀνθρώπινα χαρακτηριστικά. Ὁ Ἰησοῦς μὲ τὸν τρόπο πὺ περιγράφεται μέσα στὰ εὐαγγέλια ἐκπληρώνει αὐτὴν τὴν προσδοκία.

Στὴν τρίτη μελέτη τοῦ τεύχους ὁ Otto Kaiser ἐντοπίζει ὁμοιότητες μεταξὺ τῆς εἰκόνας τοῦ Μεσσία στὰ κείμενα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ στὸν τρόπο πὺ παρουσιάζεται ὁ Ἰησοῦς στὴν Καινὴ Διαθήκη («Der Messias nach dem Alten und Neuen Testament»). Ὅπως καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἔτσι καὶ στὴν Καινὴ ὁ Ἰη-

σοῦς παρουσιάζεται ὡς ὁ σωτήρας καὶ ὁ μεσίτης μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ λαοῦ του, καθὼς ἐπίσης καὶ ὡς ὁ πάσχων δοῦλος. Ἡ προσδοκία γιὰ τὸν Μεσσία στὸν σύγχρονο Ἰουδαϊσμό εἶναι τὸ θέμα τῆς μελέτης τοῦ Walter Homolka πού ἀκολουθεῖ («Die Messiasvorstellungen im Judentum der Neuzeit»). Ὁ συγγραφέας ἀπειροῦται νὰ ἀπαντήσει στὰ ἐρωτήματα κατὰ πόσο αὐτὴ ἡ προσδοκία καθορίζει ἐπίσης τὴ σχέση μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ Θεοῦ στὸν Ἰουδαϊσμό σήμερα. Ἀκολουθεῖ ἡ μελέτη τοῦ Werner Kahl σχετικά μὲ τὸν τρόπο πού κατανοοῦν τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ διάφορες φυλές στὴν ὑποσαχάρια Ἀφρική («Lebensrettung durch Jesus-Power. Christus/Messias im sub-saharischen Afrika»). Σὲ αὐτὲς τὶς φυλές ὁ Ἰησοῦς κατανοεῖται ὡς μία μορφή σωτήρα, ὁ ὁποῖος εἶναι πρόθυμος νὰ ἀντιμετωπίσει διάφορα πονηρὰ πνεύματα προκειμένου νὰ σώσει τοὺς ἀνθρώπους. Πρόκειται γιὰ μία ἰδιαίτερη πρόσληψη τῆς βασικῆς θεολογικῆς ἰδέας ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ σωτήρας τοῦ κόσμου. Ὁ Stefan Trinks στὴν ἐπόμενη μελέτη συζητᾷ τὴν πρόσληψη καὶ ἀξιοποίηση στὰ σύγχρονα video clips κυρίως τῆς Hip Hop κειμένων τῆς Παλαιᾶς κυρίως Διαθήκης («Von König David bis Kanye. Der Messias im Musikvideo»).

Τέλος, ἡ Gerlinde Strohmaier-Wiederanders σχολιάζει μία γνωστὴ παράσταση τῆς Ἁγίας Τριάδος στὴ δυτικὴ εἰκονογραφικὴ παράδοση, ὅπου ὁ Πατέρας ἐμφανίζεται νὰ κρατᾷ τὸν ἐσταυρωμένο Υἱὸ καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἀποδίδεται ὡς περιστέρι («Gnadenstuhl als Bezeichnung für das Trinitätsbild»). Ὁ εἰκονογραφικὸς αὐτὸς τύπος φέρει τὸ ὄνομα «Gnadenstuhl» ἀπὸ τὴν ἀπόδοση τοῦ Λουθήρου στὰ γερμανικὰ τοῦ ὄρου «ἰλαστήριον» (Ρωμ 3, 25), ὅρος ὁ ὁποῖος δὲν ἀναφέρεται στὴν πραγματικότητα στὴν Ἁγία Τριάδα. Ὁ συγγραφέας καταλήγει ὅτι ἡ προτεσταντικὴ εἰκονογραφικὴ παράδοση δὲν διαφέρει ἀπὸ ἐκείνη τοῦ Μεσαίωνα καὶ κυρίως τοῦ 16ου αἰ.

Journal of Theological Studies (τόμος 65, τεῦχος 2/2014)

Στὴν πρώτη μελέτη τοῦ τρέχοντος τεύχους ὁ Paul Joyce ἐξετάζει τὴν ἐπίδραση πού ἄσκησαν στὴ φυσιογνωμία καὶ στὴν ἔμφαση στὶς βιβλικὲς σπουδὲς δύο σημαντικοὶ Ἰρλανδοί, ὁ Alexander McCaul καὶ ὁ Samuel Davidson, ἂν κι οἱ τοποθετήσεις τους ἦταν ἐκ διαμέτρου ἀντίθετες («King's College London, Samuel Davidson, and the Scope of Biblical Studies»). Στὴ συνέχεια ὁ Hyeon Woo Shin ἐξετάζει τὴ φράση «καὶ προστεθῆσεται ὑμῖν», ἡ ὁποία μαρτυρεῖται ἀπὸ ὀρισμένα ἀρχαῖα χειρόγραφα στὸ Μκ 4, 24 («Coherence and Textual Criticism in Mark 4:24»). Ὁ συγγραφέας ἐφαρμόζει ἐδῶ τὴν ἀρχὴ τῆς συνοχῆς τοῦ κειμένου καὶ καταλήγει ὅτι ἡ φράση εἶναι προσθήκη στὸ ἀρχικὸ κείμενο.

Στὴν ἐπόμενη μελέτη ὁ Gregory Lanier παρουσιάζει τὴ σημασία πού καταλαμβάνει ὁ Ναὸς στὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιο («Luke's Distinctive Use of the Temple: Portraying the Divine Visitation»). Ὁ συγγραφέας ἐξετάζει ἐν συντομίᾳ τὸ σχετικὸ μὲ τὸ Ναὸ λεξιλόγιο τοῦ κατὰ Λουκᾶν καὶ τὴν ἀφηγηματικὴ λειτουργία τοῦ μοτίβου τοῦ Ναοῦ μέσα σὲ αὐτό. Στὴ συνέχεια ἀναζητᾷ τὴ θεολογικὴ σημασία αὐτῆς τῆς

προτίμησης του τρίτου εὐαγγελίου καὶ συνδέει τὸ μοτίβο τοῦ Ναοῦ μὲ τὸ χριστολογικὸ θέμα τοῦ Ἰησοῦ ὡς προφήτη. Ἀκολουθεῖ ἡ μελέτη τοῦ Richard Bauckham, ὁ ὁποῖος ἐξετάζει τὸ φιλολογικὸ εἶδος τοῦ ἔργου τοῦ Παπία *Λογίων Κυριακῶν Ἐξηγήσεις*, καθὼς καὶ τὴ σχέση του μὲ τὰ κανονικὰ εὐαγγέλια («Did Papias Write History or Exegesis?»). Καταλήγει ὅτι πρόκειται γιὰ συλλογὴ λόγων τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὄχι ἐρμηνεῖα τους, τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ τὴν προφορικὴ παράδοση, ἐνῶ παραμένει ἀσαφὲς μέχρι ποῖο σημεῖο στηρίζεται καὶ στὰ εὐαγγελικὰ κείμενα.

Ὁ David Downs, στὴ συνέχεια («“Love Covers a Multitude of Sins”: Redemptive Almsgiving in 1 Peter 4:8 and its Early Christian Reception»), συζητᾷ τὴν ἐρμηνεῖα τοῦ Α΄ Πέ 4, 8 καὶ τὴν ἱστορία τῆς πρόσληψής του στὴν ἀρχαία Ἐκκλησία. Σὲ αὐτὴν τὸ συγκεκριμένο χωρίο χρησιμοποιεῖται σὲ συνάφειες ὅπου γίνεται λόγος γιὰ ἐξιλαστήρια θυσία τοῦ Σταυροῦ καὶ τὴ συγκύρωση τῶν ἁμαρτιῶν μέσα ἀπὸ ἐλεημοσύνη. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο διασφαλίζεται ἡ σχέση μεταξὺ ἀνθρώπινης ἀγάπης καὶ ἐξιλασμοῦ. Οἱ αἰτίες ποὺ ὀδήγησαν στὴν ἐκδήλωση ἐγκρατικῶν τάσεων σὲ ἀρχαῖες χριστιανικὲς ὁμάδες ἀποτελεῖ τὸ θέμα τῆς μελέτης τοῦ Andrew Guffey ποὺ ἀκολουθεῖ («Motivations for Encratite Practices in Early Christian Literature»). Ὁ συγγραφέας καταλήγει ὅτι αὐτὲς δὲν θὰ πρέπει νὰ περιοριστοῦν μόνο σὲ πρωτολογικὲς ἀντιλήψεις σχετικὰ μὲ τὴν ἀρχικὴ κατάστασι τῶν ἀνθρώπων. Στὰ κείμενα φαίνεται νὰ προϋποτίθενται οἱ ἕξῃς παράγοντες: ἡ ἑλληνιστικὴ ἠθικὴ διδασκαλία, ἡ δαιμονολογία, κοινωνικὴ ὀριοθέτηση καὶ πυθαγόρεια ἠθικὴ.

Ὁ Peter Toth, στὴ συνέχεια, παρουσιάζει τὰ πρῶτα πορίσματα ἀπὸ τὴν προετοιμασία τῆς κριτικῆς ἐκδόσεως τοῦ ἔργου τοῦ Ἰουστίνου, *Quaestiones et responsiones ad orthodoxos* («New Questions on Old Answers: Towards a Critical Edition of the *Answers to the Orthodox* of Pseudo-Justin»). Στηριζόμενος σὲ νέα χειρόγραφα ὁ συγγραφέας συζητᾷ ἐκ νέου τὰ ζητήματα τοῦ συγγραφέα καὶ τῆς χρονολόγησής τοῦ συγκεκριμένου κειμένου. Στὴν τελευταία μελέτη τοῦ τρέχοντος τεύχους ὁ Thomas Curtin ἀσχολεῖται μὲ τὶς θεολογικὲς συζητήσεις στὴν Ἰρλανδία τοῦ 18^{ου} αἰ. καὶ κυρίως μὲ τὴ συζήτηση κατὰ πόσο ἡ ἀναλογία μπορεῖ νὰ συμβάλει στὴ γνώση τοῦ Θεοῦ («Divine Analogy in Eighteenth-Century Irish Philosophy»). Ὁ συγγραφέας ἀναφέρεται κυρίως στὸ ρόλο ποὺ ἔπαιξαν τρεῖς μορφὲς σὲ αὐτὴν τὴ συζήτηση, οἱ William King, Peter Browne καὶ George Berkeley, καθὼς καὶ στὴν ἀνώνυμη ἐπιστολὴ-ἀπάντηση στὸν δεῦτερο, τὴν ὁποία ὁ Curtin θεωρεῖ ὡς τὴν καλύτερη πηγὴ γιὰ τὴν κατανόηση τῆς θεολογικῆς αὐτῆς συζήτησης.

*Αἰκατερίνη Τσαλαμπούνη,
Ἐπίκουρος καθηγήτρια, Θεολογικὴ Σχολὴ ΑΠΘ*

Review of Ecumenical Studies (τόμος 6, τεῦχος 1/2014)

Στὸ τρέχον τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ δημοσιεύονται ἄρθρα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴ θεολογικὴ συμβολὴ τοῦ π. Δημητρίου Στανιλοάε. Στὸ πρῶτο ἄρθρο μὲ τίτλο

«Father Dumitru Staniloae (1903-1993) and his contribution to theology. Recognitions and Commentaries» ὁ Stefan Toma ἐξετάζει τὴ συμβολὴ τοῦ Ρουμάνου θεολόγου στὴν ἀνάπτυξη τῆς σύγχρονης ὀρθόδοξης θεολογίας, καὶ εἰδικὰ τὴ συμβολὴ του στὴν τριαδολογία, τὴ Χριστολογία, τὴν ἐκκλησιολογία κ.ο.κ. Μὲ ἀφορμὴ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Στανιλοάε γιὰ τὴν πατερικὴ παράδοση, ἰδιαίτερα τῶν παλαμικῶν ἔργων, ὑποστηρίζεται εὐλόγα ὅτι ἀνήκει στὴ χορεία τῆς «νεο-πατερικῆς» θεολογίας. Στὴ συνέχεια ὁ Alexandru Rosu μὲ τὸ ἄρθρο τοῦ «Father Dumitru Staniloae's view on Laymens Participation in the Infallibility of the Church», ἀναδεικνύει τὴ σημασία ποὺ ἀπέδιδε ὁ Ρουμάνος θεολόγος στὴ γενικὴ ἱερωσύνη ὄλων τῶν πιστῶν, ἐξαίροντας ἔτσι τὸν ρόλο τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου. Τόσο ὁ κληρὸς ὅσο καὶ ὁ λαὸς θεωροῦνται ὡς βασικοὶ παράγοντες γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ ἀλαθῆτους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀποδοχῆς τῶν δογμάτων. Ὁ Florentin Ad. Craciun στὴ μελέτη τοῦ «Eucharistic Sacrifice in Dumitru Staniloae's Theology with a Referential point at the *Mysterienlehre* of Odo Casel» ἐξετάζει τὶς ὁμοιότητες καὶ διαφορὰς στὴν εὐχαριστιακὴ θεολογία τῶν δύο θεολόγων, ἐπισημαίνοντας τὸν ρόλο τους στὴ λειτουργικὴ ἀναγέννηση στὸ ρωμαιοκαθολικὸ καὶ ὀρθόδοξο κῶρο ἀντιστοίχως. Στὸ ἐπόμενο μελέτημα μὲ τίτλο «Communio und Eucharistie. Ekklesiologische Parallelen bei Dumitru Staniloae und Joseph Ratzinger» ὁ Constantin Prihoanca ἐπιχειρεῖ νὰ φέρει σὲ διάλογο τοὺς δύο ἐπιφανεῖς θεολόγους στὴν προοπτικὴ ὀρισμένων ὁμοιοτήτων στὴν κατανόηση τῆς Ἐκκλησίας ὡς κοινότητος ποὺ φανερώνει στὴν εὐχαριστιακὴ σύναξη τὴν ἀγάπη τῆς Ἁγίας Τριάδος. Τὰ ἐπόμενα δύο κείμενα ἀφοροῦν σὲ ζητήματα ἐρυθρέρου ἐνδιαφέροντος. Ὁ Dragos Boicu στὴ μελέτη τοῦ «Marian Devotion as a Form of Legitimization of the Imperial Authority» ἐξετάζει τὸν ρόλο τῶν αὐτοκρατόρων τῆς βυζαντινῆς περιόδου στὴν προοπτικὴ καθιέρωσης τῆς λατρείας τῆς Θεοτόκου Μαρίας, ἐνῶ ὁ Adrian Stoia στὸ ἄρθρο ποὺ ἀκολουθεῖ μὲ θέμα «Images of Chalices in Transylvanian Panel Paintings» μελετᾷ τὴν ἀπεικόνιση ἱερῶν δισκοπέτρων στὴν ἐκκλησιαστικὴ τέχνη τῆς Τρανσυλβανίας. Τὸ τεῦχος ὁλοκληρώνεται μὲ τὴ στήλη γιὰ τὶς οἰκουμενικὲς εἰδήσεις ὅπου γίνεται ἐκτενὴς ἀναφορὰ στὴν 10^η Γενικὴ Συνδιάσκεψη τοῦ Π.Σ.Ε. στὸ Μπουσάν τῆς Κορέας, καὶ μὲ ἐνδιαφέρουσες βιβλιοπαρουσιάσεις.

Σύναξη (τεῦχος 131, Ἰούλιος-Σεπτέμβριος 2014)

Τὸ τρέχον τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ Σύναξη εἶναι ἀφιερωμένο στὸ «Νεοφιλελευθερισμὸ» ὡς τὴν κυριαρχοῦσα οἰκονομικὴ θεωρία. Ὁ Ἰω. Μπέκος στὸ ἄρθρο του «Ἡ κρίση τῆς οἰκονομίας καὶ ἄρα τῆς πολιτικῆς», ἀφοῦ ἐπιχειρήσει μίαν ἀρχαιολογία τῆς πολιτικῆς, μὲ ἀφετηρία τὴ βιβλικὴ ἀφήγηση θὰ δεῖξει ὅτι ἡ γέννηση τῆς πολιτικῆς ἀκολουθεῖ τὴν οἰκονομία τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ αὐτὴ ἡ οἰκονομία ἀφορᾷ, ἐπισημαίνοντας τὴ διαστρόφῃ τοῦ νοήματος τῆς πολιτικῆς καὶ τὴν ποδηγέτησή της ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῶν ἀγορῶν. Ὁ π. Βασίλειος Θεομὸς στὸ ἄρθρο του «Οἱ μεταστάσεις τοῦ ἀτομικισμοῦ. Ψυχὴ καὶ οἰκονομία μπροστὰ στὸν

όλοκληρωτισμό της απόλαυσης» με τους σχετικούς ψυχαναλυτικούς παραλληλισμούς προσεγγίζει την αλαζονεία του νεοφιλελευθερισμού, ό οποίος άρνεϊται κάθε παρέμβαση στην κυριότητα των άγορών, καταπνίγοντας τους άνίσχυρους και άποθεώνοντας την απόλαυση της κατανάλωσης ως την έκδοράματωση σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο όσων έλαβαν χώρα στον ένδοψυχικό χώρο του μετανεωτερικού ύποκειμένου, κλείνοντας με όρισμένα κριτικά έρωτήματα σχετικά με τον ρόλο και την ευθύνη της Έκκλησίας και της θεολογίας της απέναντι στην κυρίαρχη οικονομική πολιτική. Ό Πάνος Νικολόπουλος στο κείμενο που άκολουθει με τίτλο «Νεοφιλελευθερισμός και πνευματική έλευθερία» άναδεικνύει την αντίθεση μεταξύ νεοφιλελευθερισμού και έλευθερίας στον βαθμό που η κυρίαρχη οικονομική ιδεολογία βάλλει άμεσα κατά της ίδιας της έλευθερίας του ανθρώπινου προσώπου προς όφελος του άπρόσωπου κέρδους. Στο μελέτημα που άκολουθει με τίτλο «Οί άνύπαρκτοι που διάλεξε ό Θεός. Προς μία έναλλακτική παγκοσμιοότητα με όδηγό τον άπόστολο Παύλο (και έρμηνευτές τον Alain Badiou και τον Giorgio Agamben) ό Διονύσιος Σκλήρης παίρνει άφορμή από τον έσωτερικό διάλογο των δύο σημαντικών στοχαστών με έπίκεντρο τη θεολογία του άποστόλου Παύλου, στην προοπτική άντι-πρότασης μιας έναλλακτικής και όχι άπλά κριτικής στον τρέχοντα κυρίαρχο λόγο του παγκοσμιοποιημένου καπιταλισμού. Ό Δημήτρης Σταματόπουλος στο άρθρο του «Νεοφιλελευθερισμός και Χριστιανισμός στον καιρό της Αύτοκρατορίας» προσφέρει μία κριτική έπισκόπηση έπιμέρους σταθμών της σχέσης και της διαφοροποίησης των δύο μεγεθών. Στη συνέχεια ό Βασίλης Άργυριάδης στο άρθρο του «Θανάσιμη... φαλίδα. Ένα σχόλιο για την οικονομική άνισότητα με άφορμή ένα βιβλίο» με άφετηρία τα πορίσματα μιας σημαντικής κοινωνιολογικής έρευνας ενδιαφέρεται να προβάλλει τό άναγκαίο εκείνο φρόνημα που θα όδηγήσει σε μία πολιτική δράση, η οποία θα συμβάλλει στην πράξη και όχι άπλως θεωρητικά στην επανεύρεση της ύγιους κοινωνικής συμβίωσης, η οποία θα σέβεται τόσο την άτομικότητα όσο και την άξία του συλλογικού βίου. Ό π. Βασίλειος Γκανάς στο κείμενό του «Κοινωνική Δικαιοσύνη και Βασιλεία του Θεού» μέσα από βιβλικές, πατερικές και σύγχρονες άναφορές έπιχειρεί να έπισημάνει ότι η Έκκλησία, ένω δέν διαθέτει κοινωνική ήθική, ώστόσο συνιστά μία τέτοια ήθική, η οποία άποσκοπει πρωτίστως στην άπόφαση του εκκλησιαστικού σώματος να λατρεύει τον Θεό, η οποία θα μπορούσε στη συνέχεια να όδηγήσει σε μία κοινωνία των πολιτών που θα έμφορεϊται από δικαιοσύνη. Στο τελευταίο άρθρο του τρέχοντος τεύχους, με τίτλο «Μάτια σχιστά κι όρθάνοικτα. Η άποστολή της Έκκλησίας στην Ίαπωνία» ό Θ. Ν. Παπαθανασίου προσφέρει μία ματιά της ίεραποστολικής δράσης του άγίου Νικολάου του Κασάτικν στην Ίαπωνία στα τέλη του 19^{ου} και στις άρχές του 20^{ου} αϊώνα. Στη συνέχεια άκολουθει η στήλη «Άναγνώσεις», όπου τρεις σύγχρονοι στοχαστές (Κ. Ζορμπάς, Π. Καραμούζης, Α. Κατσιόρας) συζητούν και σχολιάζουν τό βιβλίο του Τοντόρωφ «Οί έσωτερικοί έχθροί της δημοκρατίας». Τό τεύχος όλοκληρώνεται με τη στήλη για τό βιβλίο.

Δελτίο Βιβλικῶν Μελετῶν (τόμος 29^{ος}, Ἰούλιος-Δεκέμβριος 2011, ἔτος 39^ο)

Τὸ τρέχον τεῦχος τοῦ μοναδικοῦ ἑλληνόφωνου βιβλικοῦ περιοδικοῦ, τὸ ὁποῖο ἐκδίδεται μὲ μία χρονικὴ καθυστέρηση, εἶναι ἀφιερωμένο στὸν «λόγο τοῦ Θεοῦ». Μετὰ τὸ προλογικὸ σημεῖωμα τοῦ ὑπευθύνου τοῦ ἀφιερώματος Π. Βασιλειάδη, ἀκολουθεῖ ἡ πρώτη μελέτη ἀπὸ τὸν ἴδιο βιβλικὸ θεολόγο μὲ τίτλο «Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ στὴ σύγχρονη Ὁρθόδοξη θεολογία καὶ ἡ βιβλικὴ ἀναγέννηση στὴν ἑλλαδικὴ πραγματικότητα». Στὸ κείμενό του αὐτὸ ὁ συγγραφέας, ἀφοῦ ἐξετάσει ἐπιμέρους «ἐπίσημες» θέσεις γιὰ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ στὴν Ὁρθόδοξη θεολογία (π.χ. Κείμενα Διορθόδοξων Συνδιασκέψεων κ.ἄ.), ἀναδεικνύει τὴ σημασία τοῦ λειτουργικοῦ καὶ ἑσχατολογικοῦ κριτηρίου στὴν κατανόηση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐπισημαίνοντας μὲ κριτικὸ τρόπο ἐπιμέρους στάσεις τῆς ὀρθόδοξης θεολογίας στὴν πορεία τῆς ἱστορίας (π.χ. ὑποβάθμιση βιβλικοῦ λόγου, ζήτημα μετάφρασης τῶν λειτουργικῶν ἀναγνωσμάτων κ.ἄ.). Ὁ Μητροπολίτης Προύσης Ἐλπιδοφόρος Λαμπρινιάδης στὸ ἄρθρο του «Ἁγία Γραφή καὶ Ὁρθόδοξη Πνευματικότητα» ἐπιχειρεῖ νὰ ἀνασκευάσει τὴν παγιωμένη πεποίθηση ὅτι ἡ ὀρθόδοξη πνευματικότητα ἐδράζεται ἀποκλειστικὰ στὴ μυστηριακὴ ζωὴ, τονίζοντας ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή ἀποτελεῖ τὴν πρώτη πηγή, ἀρχὴ καὶ βάση της. Στὸ κείμενο ποὺ ἀκολουθεῖ μὲ τίτλο «Ἡ σπουδαιότητα τῆς Ἁγίας Γραφῆς κατὰ τὴ σύγχρονη Ὁρθόδοξη θεολογία», ὁ Μητροπολίτης Ἰλαρίων Ἀλφέγγελ ἐξετάζει ἐπιμέρους ζητήματα, ὅπως ἡ σχέση Γραφῆς καὶ παράδοσης, τὸ κείμενο τῆς Ἁγίας Γραφῆς στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, τὸ ζήτημα τοῦ τρόπου ἀνάγνωσης καὶ ἑρμηνείας τῆς Γραφῆς ἀπὸ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἐπίσης τὴ συμβατικότητα ἢ ὄχι τῆς ὀρθόδοξης θεολογίας πρὸς τὴ βιβλικὴ κριτικὴ, ὀλοκληρώνοντας μὲ τὶς προκλήσεις ποὺ καλεῖται νὰ ἀντιμετωπίσει ἡ σύγχρονη βιβλικὴ ἐπιστήμη (π.χ. μετάφραση τῶν κειμένων, φεμινιστικὴ θεολογία κ.α.). Ὁ Μητροπολίτης Χρυσόστομος Σαββάτος στὸ ἄρθρο του μὲ τίτλο «Ἡ Ἁγία Γραφή στὴ θεία Λατρεία. Ἡ ἐκκλησιολογικὴ θεώρηση τῶν βιβλικῶν ἀναγνωσμάτων» ἐξετάζει μέσα ἀπὸ ἐπιμέρους ἀναφορὰς στὴν ἱστορία καὶ στὴ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας τὴ διαχρονικὴ διαλεκτικὴ σχέση μεταξὺ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς θείας λατρείας. Ὁ Ἰωάννης Φωτόπουλος στὴ μελέτη του «Ὁρθόδοξος Χριστιανισμὸς καὶ ἱστορικὴ κριτικὴ τῆς Βίβλου» ἐξετάζει τὴ διαχρονικὰ ἐπιφυλακτικὴ ἢ καὶ ἀρνητικὴ στάση τῶν Ὁρθόδοξων θεολόγων ἀπέναντι στὴν ἱστορικο-κριτικὴ μέθοδο προσέγγισης τῶν βιβλικῶν κειμένων, ἀναδεικνύοντας τὴ χρησιμότητά της στὴν καλύτερη κατανόηση τῶν βιβλικῶν διηγήσεων. Στὸ κείμενο ποὺ ἀκολουθεῖ μὲ τίτλο «Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ Βιβλικὴ Ἑρμηνευτικὴ», ὁ Daniel Ayuch προσεγγίζει μὲ κριτικὸ τρόπο τὰ κύρια σημεῖα τῆς πατερικῆς προσέγγισης τῶν Γραφῶν, ὅπως π.χ. τὴν κατανόηση τῆς Βίβλου ὡς πηγῆς ἀποκάλυψης, τὴν ἐνότητα τῶν δύο Διαθηκῶν, τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ ὡς ἑρμηνευτικὸ κλειδιοῦ ὀλοκληρῆς τῆς Γραφῆς κ.ἄ. Ὁ ἱερομόναχος Χριστόφορος στὸ ἄρθρο του «Σκέψεις γιὰ τὸ ρόλο τῆς Ἁγίας Γραφῆς στὴ μοναστικὴ προσευχὴ» καταθέτει τὸν προβληματισμὸ ἐνὸς μοναχοῦ γιὰ τὸν τρόπο ποὺ ἡ Ἁγία Γραφή ἐπηρεάζει τὴν προσευχὴν του καὶ ἐμβαθύνει τὴν αἴσθηση τῆς θείας παρουσίας στὴ ζωὴ του. Στὴν

ἀκόλουθη μελέτη με τίτλο «Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ὡς μάχαιρα καὶ ἡ ἐλπίδα ὡς ἄγκυρα στὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ» ὁ Σωτήριος Δεσπότης ἐπικεντρώνει τὸ ἐνδιαφέρον του στὶς παραστατικὲς εἰκόνες τῆς μάχαιρας καὶ ἄγκυρας, μετὰ τίς ὁποῖες παρομοιάζεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἐλπίδα σὲ παραινεντικά τμήματα τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς, οἱ ὁποῖες εἰκόνες ἀνάγονται τόσο στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ὅσο καὶ στὸν ἑλληνορωμαϊκὸ κόσμο. Στὸ τελευταῖο ἄρθρο τοῦ τρέχοντος τεύχους μετὰ τίτλο «Ὁ κώδικας ἀρ. 71 τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν. Μία «ἱστορία τοῦ Μωάμεθ» σὲ μία προσπάθεια μερικῆς ἐρμηνείας τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννη» ὁ Ἀστέριος Ἀργυρίου ἐξετάζει τὸ σχετικὸ κείμενο ὅπως ἐμφανίζεται στὸν κώδικα, ἐπιχειρώντας νὰ παρουσιάσει τὸ περιεχόμενό του καὶ τὰ προβλήματα ποὺ παρουσιάζει, συμβάλλοντας ἔτσι στὴ σχετικὴ ἔρευνα. Τὸ τεῦχος ὁλοκληρώνεται μετὰ τίς μόνιμες σῆλές του γιὰ τὸ βιβλίον, τὴ διδασκαλίαν τῆς Βίβλου στὴ σχολικὴ θρησκευτικὴ ἐκπαίδευση (Μάριος Λιάγκης-Κουκουνάρας) κ.ἄ.

International Journal of Systematic Theology (τόμος 16, τεῦχος 4/2014)

Στὸ πρῶτο ἄρθρο τοῦ τρέχοντος τεύχους μετὰ τίτλο «In search of Self grounding power: Kierkegaard's *The Sickness unto Death* as Dogmatics for Unbelievers» ὁ Knut Alfsnåg ἀναδεικνύει τὴ σημασίαν τοῦ σχετικοῦ βιβλίου τοῦ μεγάλου Δανοῦ στοχαστῆ γιὰ τὴν παρουσίασιν τοῦ χριστιανικοῦ μὲνους μετὰ ἕνα τρόπον ποὺ ἀρμόζει τοῖς μὴ πιστοῖς ἀλλὰ ταυτόχρονα χωρὶς νὰ κινδυνεύει ἡ ἀκεραιότης τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Στὸ δεύτερον μελέτημα μετὰ τίτλο «Dialectical theology as theology of mission: Investigating the Origins of Karl Barths Break with Liberalism» ὁ David Gongdon ἐπιχειρεῖ μίαν ἐνδιαφέρουσαν ἐρμηνείαν τῆς πρώτης διαλεκτικῆς θεολογίας τοῦ Barth μέσα ἀπὸ τὴν προοπτικὴν τῆς ἱεραποστολῆς, μετὰ ἀφορμὴν τὴν ἐπικριτικὴν ἀπάντησίν του σὲ ἕνα κείμενον τοῦ 1914 ποὺ καλοῦσε τοὺς Προτεστάντες νὰ στηρίξουν τίς προσπάθειες τῆς Γερμανίας στὸν πόλεμον ὡς μέρος τῆς χριστιανικῆς ἀποστολῆς. Στὸ κείμενον ποὺ ἀκολουθεῖ μετὰ τίτλο «Christ existing in Ordinary: Dietrich Bonhoeffer and Sanctification» ὁ M. J. Knight ἐξηγεῖ τὴν ἔννοιαν τῆς ἱκανοποιήσεως στὴν προοπτικὴν τῆς θεολογίας τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ θεολόγου ὡς τοῦ χώρου τῆς δράσεως τοῦ Θεοῦ στὸν ἀντίποδα τῆς ἔννοιαν τῆς δικαίωσης. Ὁ G. Ortlund στὴ μελέτη του «Divine Simplicity in Historical Perspective: Resourcing a Contemporary Discussion» ἀποπειρᾶται μίαν κριτικὴν ἐπισκόπησιν τοῦ τρόπου μετὰ τὸν ὁποῖον ἡ θεία ἀπλότης κατανοήθηκε στὴν περίοδον τῆς πατερικῆς καὶ σχολαστικῆς θεολογίας, εἰδικὰ μάλιστα σὲ σχέση πρὸς τὴν τριαδικὴν θεολογίαν. Ὁ M. Westerholm στὴ μελέτη του μετὰ τίτλο «On Christian Discernment and the problem of the theological» ἐπιδιώκει νὰ ἀντιμετωπίσει τίς σύγχρονες ἀνησυχίας τῶν χριστιανῶν γιὰ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ θεολογικοῦ λόγου, δείχνοντας μετὰ ποῖον τρόπον οἱ χριστιανοὶ ἐξαγιάζονται γιὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἀληθινοῦ λόγου περὶ τοῦ Θεοῦ. Τὸ τεῦχος ὁλοκληρώνεται μετὰ ἐνδιαφέρουσας βιβλιοπαρουσιάσεις.

Irish Theological Quarterly (τόμος 79, τεύχος 4/2014)

Στὸ πρῶτο ἄρθρο τοῦ τρέχοντος τεύχους μὲ τίτλο «The Receding sea of Catholic Faith: Collective Memory and Common Worship» ὁ D. Power ἐξετάζει τὶς διαρκεῖς ἀλλαγές στὴ ρωμαιοκαθολικὴ θεολογία στὸν ἀπόγκο τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου. Ὁ J. Dadasoky στὸ μελέτημά του «Has Vatican II been *hermeneuted*? Recovering and Developing its theological achievements following Rahner and Lonergan» μὲ ὁδηγὸ τὶς ἐρμηνευτικὲς ἀπόπειρες δύο κορυφαίων στοχαστῶν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐπιχειρεῖ νὰ ρίξει φῶς στὴ θεολογικὴ σπουδαιότητά της στὸν βαθμὸ ποὺ ἐπιμέρους κριτικὲς φωνές φαίνεται ὅτι ἔχουν ὁδηγήσει σὲ σχετικοποίηση τῶν ἐπιπτώσεων τῶν ἀποτελεσμάτων της. Ὁ St. Felix-Jager στὸ ἄρθρο τοῦ «Universal Beauty: The Nature of Beauty and the Christian Response» διερευνᾷ τὴ φύση τῆς ὡραιότητας στὸ πεδίο τῆς τέχνης μὲ σκοπὸ νὰ δείξει ποιά θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ χριστιανικὴ ἀπάντηση στὸ πλαίσιο αὐτό. Στὴν προσπάθειά του αὐτὴ ἐπιχειρεῖ μίαν ἐπισκόπηση τῆς σχετικῆς κατανόησης τῆς ὡραιότητας, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἀξιοποίηση τῆς σχετικῆς θεώρησης τοῦ G. Lindbeck. Στὸ κείμενο ποὺ ἀκολουθεῖ μὲ τίτλο «Searching for self-reflexive theology: Ways forward for Systematic theology in relation to (non) religious thought in Contemporary Western culture» ὁ Colby Dickinson ὑποστηρίζει ὅτι ἡ θεολογία ὀφείλει νὰ βρῖσκεται σὲ μίαν ἐσωτερικὴ ἔνταση μὲ τὴ θεσμικὴ ἐκκλησία, ἔτσι ὥστε νὰ εἶναι σὲ θέση νὰ διαλέγεται χωρὶς περιστροφές μὲ αὐτοκριτικὴ διάθεση πρὸς τὸν σύγχρονο πολιτισμὸ, ἐνῶ τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ πνευματικὴ ζωὴ τοῦ πιστοῦ νὰ φτάνει στὸ ὕψιστο σημεῖο τῆς ἀνάπτυξής της. Τὸ τεύχος ὁλοκληρώνεται μὲ μίαν σειρὰ ἀπὸ ἐνδιαφέρουσες βιβλιοπαρουσιάσεις.

Νικόλαος Ἀσπρούλης